

การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครู
โรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรปราการ*

THE OPINIONS OF PRIVATE SCHOOL TEACHERS TO THE SCHOOL
ADMINISTRATION USING THE PRINCIPLES OF GOOD GOVERNANCE PRINCIPLES OF
THE ADMINISTRATORS, SAMUTPRAKARN PROVINCIAL EDUCATION OFFICE

อัจฉิมา ศรีรัตน์* และสุมิตรา ยาประดิษฐ์

Atchima Srirat and Sumitra Yaprudit

หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สถาบันเทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิ, สมุทรปราการ ประเทศไทย

Master of Education, Suvarnabhumi Institute of Technology, Samut Prakan, Thailand

*Corresponding author E-mail: atchi.atichima@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาระดับของการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร 2) เพื่อเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร จำแนกตามเพศ วุฒิ การศึกษา อายุ ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของสถานศึกษา 3) เพื่อประมวลข้อเสนอแนะการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โดยใช้รูปแบบการวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Methods) โดยการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้การสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 5 ท่าน และการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 351 คน และใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบสมมติฐาน โดยการทดสอบค่าที และค่าเอฟ ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.85$, $SD = 0.67$) 2) เมื่อเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร จำแนกตามตัวแปรเพศ และอายุ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน แต่ตัวแปรวุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของสถานศึกษาแตกต่างกัน 3) ประมวลข้อเสนอแนะการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร พบว่ามี 3 ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด และควรมีการพัฒนา ได้แก่ 1) ด้านหลักความร่วมมือ ($\bar{X} = 3.81$, $SD = 0.84$) 2) ด้านหลักมุ่งเน้นฉันทามติ ($\bar{X} = 3.81$, $SD = 0.79$) และ 3) ด้านหลักความรับผิดชอบ ($\bar{X} = 3.83$, $SD = 0.89$)

คำสำคัญ: การบริหารสถานศึกษา, หลักธรรมาภิบาล, โรงเรียนเอกชน

Abstract

The objectives of this research were as follows: 1) to assess the level of school administration, based on the principles of good governance, among administrators; 2) to compare school administration, utilizing the principles of good governance, among administrators classified by sex, educational background, age, work experience, and school size; and 3) to formulate recommendations for school administration, guided by the principles of good governance, among

* Received June 19, 2023; Revised August 20, 2023; Accepted September 19, 2023

administrators. The research employed interviews with 5 school administrators and utilized quantitative research methods. A questionnaire was administered to a sample of 351 participants, and descriptive statistics including mean and standard deviation were applied. Hypothesis testing was conducted through T-value and F-value testing. The results indicated the following: 1) The level of comparison with the principles of good governance among the target group was rated as very high ($\bar{x}$ = 3.85). 2) When comparing the administration of educational institutions using the principles of good governance among administrators classified by sex and age variables, the overall picture is not different. However, the qualification variable, work experience, and the size of the educational institutions show differences. 3) Compiling recommendations for school administration based on the principles of governance among administrators revealed that three aspects had the lowest average and should be developed. These aspects are as follows: 1) Participation, 2) Consensus Oriented, and 3) Accountability.

Keywords: School Administration, Good Governance Principles, Private School

บทนำ

ความเจริญก้าวหน้าในยุคโลกาภิวัตน์ ทำให้โลกเกิดการเปลี่ยนแปลงในเกือบทุกด้าน ทำให้ ในแต่ละประเทศต้องมีการเตรียมความพร้อมที่จะเผชิญกับความท้าทายให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น เครื่องมือเพื่อความอยู่รอด คือการปรับตัว หรือการปฏิรูป จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 ทำให้เกิดการปฏิรูปทางสังคมหนึ่งนั้นว่าด้วยเรื่องการปฏิรูปการศึกษา เนื่องจากในช่วงเวลานั้น ประเทศไทยยังอยู่ห่างไกลจากการพัฒนาคุณภาพของคนให้เต็มตามศักยภาพของความเป็นมนุษย์ กระบวนการจัดการเรียนรู้ยังไม่ได้สร้างคนให้คิดเป็นทำเป็น และมีคุณธรรมจริยธรรม (ประเวศ วะสี, 2546) การบริหารงานในสถานศึกษาต้องอาศัยบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ มีประสบการณ์ ในการทำงาน มีวิสัยทัศน์ ปรับตัวให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ และบริหารจัดการภายในสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ มีการกระจายความรับผิดชอบ ทำให้บุคลากรในสถานศึกษายอมรับในตัวผู้บริหารมากขึ้น มีความเชื่อมั่น มีความเต็มใจ และตั้งใจที่จะอุทิศตน ปฏิบัติงานเพื่อประโยชน์ของสถานศึกษาอย่างเต็มความสามารถและมีความต้องการที่จะคงความเป็นสมาชิกอยู่ในสถานศึกษาต่อไป (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2553)

ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีสมรรถภาพหรือศักยภาพ ทั้งด้านคุณธรรม จริยธรรม ความสามารถในการบริหารจัดการและความรู้ความเข้าใจแนวทางการบริหารงาน และการจัดการศึกษา (ธีระ รุญเจริญ, 2546) จากการศึกษาของผู้วิจัยพบว่ามีข่าวสาร และงานวิจัยที่ระบุปัญหาธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นจำนวนมาก เครือข่ายกลุ่มอิทธิพล ซึ่งนำไปสู่การทุจริตคอร์รัปชันอย่างเป็นระบบของภาคการศึกษา ได้ระบุว่า พบการทุจริตในโรงเรียนในหลายๆ รูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นการทุจริตในการจัดซื้อหนังสือ วัสดุ และครุภัณฑ์โดยการทุจริตดังกล่าวเชื่อมโยงกับนักการเมือง ผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา (สพม.) จนมาถึงระดับผู้บริหารสถานศึกษาในระดับโรงเรียน (พรอัมรินทร์ พรหมเกิด, 2565) ในขณะที่สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรปราการ มีนโยบายที่มุ่งพัฒนาให้การบริหารสถานศึกษาเป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งการบริหารสถานศึกษานั้นจะต้องมีความโปร่งใส ยุติธรรม สามารถตรวจสอบได้ เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล อีกทั้งจังหวัดสมุทรปราการเป็นจังหวัดที่มีโรงเรียนเอกชนจำนวนมาก ซึ่งในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารแต่ละแห่งย่อมมีความแตกต่างกัน (สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรปราการ, 2565)

จากสภาพ และปัญหาที่กล่าวมาแล้วนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับการบริหารการศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร ตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรปราการ เพื่อที่จะนำข้อมูลมาใช้เป็นแนวทางในการวางแผน ปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับปัญหา บริบท ความต้องการของสถานศึกษาตนเอง และนโยบาย ซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาสถานศึกษาอย่างยั่งยืน และมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับของการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร ตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรปราการ
2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรปราการ จำแนกตามเพศ วุฒิการศึกษา อายุ ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของสถานศึกษา
3. เพื่อประมวลข้อเสนอแนะการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรปราการ

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดรูปแบบการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) มีรายละเอียดดังนี้

ประชากร/ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 3,992 คน (สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรปราการ, 2565) กำหนดขนาด กลุ่มตัวอย่าง คำนวณจากสูตรของ Krejcie and Morgan ระดับความเชื่อมั่น 0.95 โดยใช้ความคลาดเคลื่อนในการสุ่ม 0.05 ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 351 คน (Krejcie, R. V., & Morgan, D. W., 1970)

2. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) จำนวน 356 คน ประกอบด้วย

- 2.1 ครูโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 351 คน
- 2.2 ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 5 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถาม

แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยได้ปรับปรุงขึ้น โดยพิจารณาภายใต้กรอบแนวคิดทฤษฎีที่ได้จากการศึกษาวิเคราะห์วรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งให้สอดคล้องกับคำจำกัดความในการวิจัย เพื่อใช้เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย โดยแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของสถานศึกษา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร ตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรปราการ ทดลองหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยการคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของ ครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นที่ 0.993 และมีเกณฑ์ให้คะแนน ดังนี้ (Cronbach, L. J., 1990)

คะแนน 5	หมายถึง	ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด
คะแนน 4	หมายถึง	ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก
คะแนน 3	หมายถึง	ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง
คะแนน 2	หมายถึง	ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย
คะแนน 1	หมายถึง	ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ผู้วิจัยกำหนดในการแปลผลค่าเฉลี่ยตามแนวคิดของเบสท์ (Best, J. W., 1981) ซึ่งกำหนดค่าเฉลี่ยเป็น 5 ช่วง และแต่ละช่วงมีแปลความหมายได้ดังนี้

คะแนน 4.50 – 5.00	หมายถึง	ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด
คะแนน 3.50 – 4.49	หมายถึง	ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก
คะแนน 2.50 – 3.49	หมายถึง	ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง
คะแนน 1.50 – 2.49	หมายถึง	ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย
คะแนน 1.00 – 1.49	หมายถึง	ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ เป็นคำถามปลายเปิด (Open – ended Questionnaire) เกี่ยวกับข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรปราการ

2. แบบสัมภาษณ์

ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured interview) เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ได้กำหนดไว้ ดังนี้

2.1 คัดเลือกผู้บริหารสถานศึกษาที่มีคุณสมบัติ ดังนี้ 1) เป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพดี 2) เป็นผู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรม มีเจตคติที่ดีต่อการบริหาร 3) เป็นแบบอย่างที่ดี และ 4) เป็นผู้ที่สามารถบริหารสถานศึกษาของตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้สถานศึกษามีความน่าเชื่อถือ มีชื่อเสียง เป็นที่ยอมรับจากบุคคลทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา

2.2 นำผลจากแบบสอบถาม มากำหนดเป็นประเด็นในการทำแบบสัมภาษณ์การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรปราการ

2.3 นำแบบสัมภาษณ์ที่ได้สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของภาษา เนื้อหา ตลอดจนความครอบคลุมพร้อมกับขอคำแนะนำเพิ่มเติมและแนวทางในการปรับปรุงแก้ไข

2.4 นำแบบสัมภาษณ์ที่ปรับปรุงแล้ว ขอคำแนะนำและตรวจสอบความเที่ยงตรงของข้อคำถามจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน

2.5 นำเครื่องมือที่สมบูรณ์แล้วไปเก็บข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. แบบสอบถาม

1.1 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถาม และขอหนังสืออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากสถาบันเทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิ เพื่อลงพื้นที่ขออนุญาตหมายสถานที่ วัน เวลา และนัดหมายกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

1.2 นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปดำเนินการกับกลุ่มตัวอย่าง โดยก่อนการดำเนินการมีการสนทนาสร้างความคุ้นเคยแจ้งวัตถุประสงค์ อธิบายเหตุผลกับผู้ให้ข้อมูล แล้วเก็บแบบสอบถามคืน นำมาตรวจสอบความถูกต้องได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ตามต้องการ

2. แบบสัมภาษณ์

2.1 ผู้วิจัยสร้างแบบสัมภาษณ์ โดยนำประเด็นจากข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถามมาเป็นประเด็นคำถามเพื่อใช้ในการสัมภาษณ์

2.2 นำแบบสัมภาษณ์ที่ได้สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ จากนั้นขอคำแนะนำและตรวจสอบความเที่ยงตรงของข้อคำถามจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน

2.3 ขอหนังสืออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากสถาบันเทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิ เพื่อลงพื้นที่ขออนุญาตหมายสถานที่ วัน เวลา ในการสัมภาษณ์

2.4 ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาตามวัน เวลา ที่ได้นัดหมายไว้ จากนั้นผู้วิจัยบันทึกคำตอบที่ได้จากการสัมภาษณ์ นำไปวิเคราะห์ รวบรวมและเรียบเรียงรายละเอียดต่าง ๆ ให้มีความถูกต้องยิ่งขึ้น

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ จากการที่ได้รวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามแล้ว ผู้วิจัยนำมาจัดระบบตรวจสอบความถูกต้อง แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลค่าสถิติพื้นฐานต่าง ๆ เช่น ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ในข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลทั่วไป ซึ่งได้แก่ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของสถานศึกษาที่ปฏิบัติหน้าที่ รวมถึงระดับความคิดเห็นของครูเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรปราการที่มีต่อการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล

2. การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ โดยการรวบรวมคำตอบ และข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารศึกษา มาวิเคราะห์ โดยการแจกแจงความถี่ สังเคราะห์เนื้อหาและเรียบเรียงให้เข้าใจง่าย โดยใช้วิธีการ Content Analysis

ผลการวิจัย

1. การบริหารสถานศึกษา โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรปราการ พบว่าระดับการบริหารสถานศึกษา โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.85$, $SD = 0.67$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านหลักนิติธรรม มีการปฏิบัติมากที่สุด ($\bar{X} = 3.90$, $SD = 0.83$) รองลงมาคือด้านหลักความเสมอภาค ($\bar{X} = 3.88$, $SD = 0.84$) ส่วนด้านหลักมุ่งเน้นฉันทามติ และด้านหลักความรับผิดชอบ มีการปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.81$, $SD = 0.79$) และ ($\bar{X} = 3.83$, $SD = 0.89$) ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรปราการ พบว่า เมื่อพิจารณาจำแนกตามตัวแปรเพศ และอายุโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ส่วนตัวแปรวุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของสถานศึกษา โดยภาพรวมแตกต่างกัน

3. ผลการประมวลข้อเสนอแนะการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารพบว่าผู้บริหารสถานศึกษาทั้ง 5 ท่าน มีการนำหลักธรรมาภิบาล ทั้ง 10 ด้าน มาใช้ในการบริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.54$)

3.1 ด้านหลักนิติธรรม ผู้บริหารจะต้องมีการนำกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ มาใช้ในสถานศึกษาของตนเอง อย่างเคร่งครัด อยู่ในขอบข่าย และบริบทที่เหมาะสมของสถานศึกษาแต่ละแห่ง

3.2 ด้านหลักมุ่งเน้นฉันทามติ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการลงประชามติ มีการรับฟังความคิดเห็นจากบุคลากรในสถานศึกษา รวมทั้งบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องในแต่ละส่วนงาน เพื่อให้ได้ข้อตกลงร่วมกัน เป็นที่ยอมรับของทุกคน

3.3 ด้านหลักความโปร่งใส บุคลากรทุกคนจะต้องมีการทำงาน มีการปฏิบัติหน้าที่ของตนเองด้วยความซื่อสัตย์ มีความโปร่งใส เที่ยงตรง สามารถตรวจสอบได้

3.4 ด้านหลักความรับผิดชอบ ผู้บริหารจะต้องตระหนักถึงบทบาทและหน้าที่ของตนเองอยู่มีการวางแผนงาน กำหนดทิศทางการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน มอบหมายงานให้บุคลากรตามความเหมาะสม

3.5 ด้านหลักหลักการมีส่วนร่วม ผู้บริหารสถานศึกษาจะพยายามให้บุคลากรได้แสดงทัศนะ แสดงความคิดเห็น รวมทั้งมีส่วนร่วมในการวางแผน หรือรับรู้ให้มากที่สุด

3.6 ด้านหลักความเสมอภาค ความเสมอภาคถือว่าเป็นสิ่งที่สำคัญมาก ผู้บริหารจะต้องตระหนักไม่เข้าข้างใดข้างหนึ่ง ต้องวางตัวเป็นกลาง มีความยุติธรรมต่อผู้ใต้บังคับบัญชา

3.7 ด้านหลักการกระจายอำนาจ ผู้บริหารที่ดีจะต้องปฏิบัติงานได้เหมาะสม มีความยุติธรรม มีทัศนคติที่ดี ในการกระจายอำนาจให้เหมาะสม เพื่อประสิทธิภาพ และผลการดำเนินงานที่ดีของสถานศึกษา

3.8 ด้านหลักประสิทธิภาพ ในการบริหารสถานศึกษานั้นควรมีการวางแผนงาน และการทำงานที่เป็นระบบ โดยการนำเอานวัตกรรม และเทคโนโลยีใหม่ๆ เข้ามาช่วยในระบบบริหารสถานศึกษา เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานของบุคลากร อีกทั้งช่วยลดภาระงานให้น้อยลง

3.9 ด้านหลักประสิทธิผล พบว่า ถ้าเรามีการพัฒนาหลักประสิทธิภาพให้ดีขึ้นแล้ว ย่อมส่งผลต่อหลักประสิทธิผลที่สูงขึ้น การนำเทคโนโลยี และนวัตกรรมใหม่ๆ เข้ามาช่วยในการวางระบบ วางแผนงาน จะทำให้การทำงานมีคุณภาพที่ดีขึ้น

3.10 ด้านหลักการตอบสนอง ในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษานั้น ต้องดำเนินการภายในกำหนดระยะเวลาที่วางไว้ รวมถึงสามารถแก้ไขปัญหา ข้อร้องเรียน มีการติดตามผลการแก้ไข

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่องการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งสามารถอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับของการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร ตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรปราการ จากผลการวิจัยพบว่า ระดับความคิดเห็นของครูโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรปราการ ต่อการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาล ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า หลักธรรมาภิบาลเป็นหลักที่ทำให้การบริหารสถานศึกษาราบรื่น เป็นไปอย่างถูกต้อง ยุติธรรม มีความน่าเชื่อถือ ทำให้การบริหารสถานศึกษามีประสิทธิภาพ รวมทั้งมีความเหมาะสม ซึ่งเมื่อมีการบริหารสถานศึกษาที่ดีแล้ว ย่อมส่งผลต่อคุณภาพของบุคลากร และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ซึ่งสอดคล้องกับ จุฑาทกาญจน์ เก่งกสิกิจ ได้ทำการวิจัยเรื่องการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตธรรมจักร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 ผลการวิจัยพบว่า การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก จุฑาทกาญจน์ เก่งกสิกิจ และ วีระยุทธ พรพจน์ธนาส ได้สรุปความสำคัญของธรรมาภิบาลในสถานศึกษาว่า นอกจากการมีธรรมาภิบาลสถานศึกษาจะช่วยให้การบริหารงานเป็นไปอย่างดีจนนำไปสู่การทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพได้นั้น ธรรมาภิบาลในโรงเรียนยังช่วยแก้ปัญหาภายในองค์กร ได้แก่ การทุจริตคอร์ปชั่น ปัญหาการมีผู้บริหารที่เป็นเผด็จการบริหารโดย

ไม่เปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้มีส่วนร่วม ผู้บริหารขาดความรับผิดชอบ ขาดความโปร่งใสในการบริหาร บริหารโดยไม่ยึดความเสมอภาคเป็นธรรม บริหารโดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างไม่คุ้มค่า บุคลากรมีความรู้สึกเหลื่อมล้ำของสถานภาพ หรือมีความไม่มั่นคงในงาน เป็นต้น ปัญหาเหล่านี้อาจแก้ไขได้ เพราะหลักการของธรรมาภิบาลนั้นครอบคลุมถึงปัญหาดังกล่าว (วีรยุทธ พรพจน์ธรรมาส, 2557)

2. จากผลการเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรปราการ จำแนกตามเพศ วุฒิการศึกษา อายุ ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่า

2.1 เพศ เพศหญิง และเพศชาย มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษา เป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญที่สุดในสถานศึกษา ดังนั้นความคิด ทศนคติ รวมถึงวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลของผู้บริหาร ส่งผลต่อบุคลากรในสถานศึกษา ไม่ว่าจะเป็นเพศชายหรือเพศหญิง อีกทั้งยังมีการศึกษาของ รอชิตะ เอ็ง ได้ทำการศึกษาการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารตามความคิดเห็นของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนราธิวาส ผลการศึกษาพบว่า เพศที่แตกต่างกัน ไม่ทำให้ความคิดเห็นของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนราธิวาสต่อการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารแตกต่างกัน (รอชิตะ เอ็ง, 2555)

2.2 วุฒิการศึกษา พบว่าครูที่มีวุฒิกศศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า วุฒิกศศึกษา ไม่ว่าจะเป็นระดับใดก็ตาม จะมีความคิดเห็นในการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร ไม่แตกต่างกัน ซึ่งจะส่งผลต่อการปฏิบัติงาน ความรักในองค์กร สถานศึกษา ทศนคติ และความร่วมมือในการทำงานให้สำเร็จลุล่วงไปตามเป้าหมายได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชารีล่า ลาหมัด ที่ได้ทำการศึกษาการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารตามทศนคติของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเอกชนในจังหวัดสตูล ผลการศึกษาพบว่า วุฒิกศศึกษาที่แตกต่างกัน ไม่ทำให้ทศนคติของครูต่อการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารแตกต่างกัน (ชารีล่า ลาหมัด, 2559)

2.3 อายุ พบว่าครูที่มีอายุ 25-30 ปี 31-50 ปี และ มากกว่า 50 ปี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อเปรียบเทียบรายด้านพบว่า ครูเอกชนที่มีอายุแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหาร มีด้านหลักนิติธรรม และหลักมุ่งเน้นฉันทามติ ที่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าหลักธรรมาภิบาล เป็นหลักปฏิบัติในเชิงคุณธรรม การที่จะแสดงให้เห็นถึงเหตุจูงใจหรือแรงจูงใจที่อยู่เบื้องหลังการกระทำของบุคคล หรือบุคคลที่มีจริยธรรมในระดับที่แตกต่างกันอาจมีการกระทำที่คล้ายคลึงกันได้ ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ รอชิตะ เอ็ง ได้ทำการศึกษาการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารตามความคิดเห็นของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนราธิวาส ผลการศึกษาพบว่า อายุที่แตกต่างกัน ทำให้ความคิดเห็นของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนราธิวาสต่อการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารแตกต่างกัน (รอชิตะ เอ็ง, 2555)

2.4 ประสบการณ์การทำงาน พบว่าครูที่มีประสบการณ์การทำงานที่แตกต่างกัน จะมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโดยภาพรวมแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การบริหารสถานศึกษาจะดำเนินไปด้วยดีมีความเจริญก้าวหน้า ผู้บริหารจะต้องใช้เทคนิควิธีการ หรือหลักการบริหารจัดการด้านต่าง ๆ ตลอดจนความรู้ความสามารถ ความเชี่ยวชาญชำนาญในหลาย ๆ ด้านที่ต้องใช้ในสถานศึกษา เพื่อให้สถานศึกษาไปสู่เป้าหมายการศึกษาตามที่กำหนดไว้ จึงถือได้ว่าการบริหารด้วยหลักธรร

มาภิบาลมีความสำคัญอย่างยิ่งในการบริหารสถานศึกษา อีกทั้งยังมีการศึกษาของ รินทร์ดี พิทักษ์ ได้ศึกษาพฤติกรรมกรรมการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในทัศนะของครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดสงขลา ผลการศึกษา พบว่าครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมกรรมการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดสงขลา โดยภาพรวมแตกต่างกัน (รินทร์ดี พิทักษ์, 2553)

2.5 ขนาดของสถานศึกษา พบว่าครูที่ทำงานในโรงเรียนขนาดแตกต่างกัน จะมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโดยภาพรวมแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลนั้น ต้องมีการดำเนินการบริหารงานให้เป็นไปเพื่อประโยชน์โดยไม่คำนึงถึงขนาดของสถานศึกษา การบริหารของสถานศึกษาจะดำเนินไปด้วยดี มีความเจริญก้าวหน้า ผู้บริหารต้องใช้เทคนิค หรือหลักการบริหารต่าง ๆ ตลอดจน ความรู้ ความสามารถ ความชำนาญที่มีอยู่ ทำให้สถานศึกษาไปสู่เป้าหมายของแผนการศึกษาที่กำหนดไว้ ไม่ว่าจะเป็สถานศึกษาในขนาดใดก็ตาม ต้องมีการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารอย่างทั่วถึง อีกทั้งยังมีการศึกษาของ รัชชวัญ ภาคภูมิ ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับสุขภาพองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1 พบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับสุขภาพองค์การ ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ขนาดของสถานศึกษาแตกต่างกัน ทำให้การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับสุขภาพองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1 แตกต่างกัน (รัชชวัญ ภาคภูมิ, 2547)

3. จากผลการประมวลข้อเสนอแนะการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรปราการ ผลการวิจัยพบว่า การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาทั้ง 5 แห่งอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านมีผลการอภิปรายดังต่อไปนี้

3.1 ด้านหลักนิติธรรม พบว่า ประเด็นที่ต้องการที่จะให้มีการพัฒนา มีดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรใช้อำนาจกฎหมาย และมีกรกำชับ รวมทั้งส่งเสริมให้ผู้ใต้บังคับบัญชา รวมถึงบุคลากรในสถานศึกษาปฏิบัติตามกฎหมาย กฎระเบียบ และข้อบังคับต่างๆ อย่างเคร่งครัด รวมถึงความชัดเจนในการใช้ข้อระเบียบ และข้อกฎหมายต่างๆ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า กฎระเบียบและข้อบังคับต่างๆของสถานศึกษา ถือว่าเป็นสำคัญที่บุคลากรในสถานศึกษาพึงยึดถือและปฏิบัติ ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้ระบุไว้เป็นคู่มือการดำเนินการทางวินัย ข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษาถึงเป้าหมายที่แท้จริงในการส่งเสริมให้ครูมีวินัยนั้น มีใช้อยู่ที่ครู แต่หากครูมีวินัย ความมีวินัยของครูจะส่งผลไปถึงนักเรียนด้วย อีกทั้งยังมีการศึกษาของ รินทร์ดี พิทักษ์ ได้ศึกษาพฤติกรรมกรรมการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในทัศนะของครูสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดสงขลา ซึ่งครูได้ให้ข้อเสนอแนะด้านหลักนิติธรรม เรียงลำดับตามความถี่สูงสุด คือควรส่งเสริมให้บุคลากรทำตามกฎระเบียบอย่างเคร่งครัด รองลงมา คือ ผู้บริหารควรให้ความใส่ใจในการปรับปรุง กฎระเบียบ ข้อบังคับให้เหมาะสมกับสภาพสถานศึกษา (รินทร์ดี พิทักษ์, 2553)

3.2 ด้านหลักมุ่งเน้นฉันทามติ พบว่า ประเด็นที่ต้องการที่จะให้มีการพัฒนา มีดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรรับฟังความคิดเห็นจากบุคลากร ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สิ่งสำคัญสิ่งหนึ่งที่จะทำให้เกิดการพัฒนานั้นคือการรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน และยอมรับในข้อบกพร่อง และเกิดการแก้ไข อีกทั้งยังมีการศึกษาของ ดารินทร์ สงมะเร็ง ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า ผู้บริหารโรงเรียนต้องให้ครูมีส่วนร่วม ในการเสนอความเห็นอันจะก่อให้เกิดผลกระทบต่อโรงเรียน ต้องให้ครูนำความคิดเห็นที่ได้ ทั้งจากภายใน และภายนอกโรงเรียนมาใช้ในการปฏิบัติงาน (ดารินทร์ สงมะเร็ง, 2559)

3.3 ด้านหลักความโปร่งใส พบว่า การพิจารณาผลการปฏิบัติงาน ควรมีความซื่อสัตย์ เทียบตรง เพื่อสร้างความมั่นใจ และเป็นกำลังใจในแก่ครู อีกทั้งยังมีการศึกษาของ รินทร์ดี พิทักษ์ ได้ศึกษา พฤติกรรมการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในทัศนะของครูสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดสงขลา ซึ่งครูได้ให้ข้อเสนอแนะด้านหลักความโปร่งใส คือ ผู้บริหารควรมีการตรวจสอบ การใช้งบประมาณโดยจะต้องจัดระบบการตรวจสอบงบประมาณให้ชัดเจน โปร่งใสและถูกต้อง (รินทร์ดี พิทักษ์, 2553)

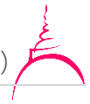
3.4 ด้านหลักความรับผิดชอบ พบว่า ประเด็นที่ต้องการที่จะให้มีการพัฒนา มีดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบสูง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าความรับผิดชอบเป็นบทบาทสำคัญของผู้บริหารที่ต้องปฏิบัติ โดยการจัดองค์กร การกำหนดกฎเกณฑ์ที่เน้นการดำเนินงานที่สนองต่อความต้องการขององค์กร สามารถที่จะตรวจสอบและวัดผลการดำเนินงานเชิงปริมาณได้ อีกทั้งยังมีการศึกษาของ ซอหมาด โบหมาด ปันจ่อ ที่ได้ศึกษาการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดสตูล พบว่า การใช้ธรรมาภิบาลตามหลักความรับผิดชอบได้มุ่งเน้นในการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย นโยบายของสถานศึกษา เปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายในการดำเนินงานของสถานศึกษา การวางแผนเน้นให้บุคลากรร่วมรับผิดชอบในกระบวนการเรียน รวมถึงการจัดทำรายงานประจำปี ซึ่งเป็นหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงของสถานศึกษาที่ต้องปฏิบัติ (ซอหมาด โบหมาด ปันจ่อ, 2553)

3.5 ด้านหลักหลักการมีส่วนร่วม พบว่า ประเด็นที่ต้องการที่จะให้มีการพัฒนา มีดังนี้ ผู้บริหารควรให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการรับรู้ และแสดงทัศนะร่วมในการเสนอแผนงาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การมีส่วนร่วมในการรับรู้ และแสดงทัศนะร่วมในองค์กรหรือสถานศึกษา เป็นอีกหนึ่งหลักสำคัญในการพัฒนาบุคลากรตลอดจนสถานศึกษา เพื่อให้เกิดประสิทธิผลต่อองค์กร สอดคล้องกับงานวิจัยของ จำนงค์ แก้วเนื้ออ่อน ที่ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา ในอำเภอเมือง จังหวัดยะลา พบว่า สถานศึกษาต้องเป็นผู้นำในการพัฒนาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง (จำนงค์ แก้วเนื้ออ่อน, 2552)

3.6 ด้านหลักความเสมอภาค ประเด็นที่ต้องการที่จะให้มีการ มีดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรปฏิบัติตนต่อผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยความยุติธรรม ไม่เข้าข้างบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า หลักความเสมอภาค เป็นหลักที่สำคัญสำหรับสถานศึกษา เกี่ยวข้องกับความเท่าเทียม ไม่คำนึงถึงความแตกต่างในเชิงบุคคล อีกทั้งยังมีการศึกษาของ วิโรรัตน์ ฝ่ายดี ได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า ควรยกเลิกระบบอุปถัมภ์และ พิจารณาผลงานตามความสามารถ มอบหมายภาระงานให้แก่แต่ละคนในระดับที่เท่าเทียมกัน และควรให้ความสำคัญกับผู้ใต้บังคับบัญชาทุกคนโดยเท่าเทียมกัน (วิโรรัตน์ ฝ่ายดี, 2559)

3.7 ด้านหลักการกระจายอำนาจ พบว่า ประเด็นที่ต้องการที่จะให้มีการพัฒนา มีดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องกำหนด และวางแผนงานอย่างชัดเจน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สถานศึกษาควรมีการกำหนดและวางแผนการปฏิบัติงาน และการบริหารให้ครอบคลุมทุกส่วนงานอย่างเหมาะสม เพื่อการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผล อีกทั้งยังมีการศึกษาของ ดารินทร์ สงมะเร็ง พบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษากันตบุรี เขต 1 ด้านหลักการกระจายอำนาจอยู่ในระดับมาก (ดารินทร์ สงมะเร็ง, 2559)

3.8 ด้านหลักประสิทธิภาพ พบว่า ประเด็นที่ต้องการที่จะให้มีการพัฒนา มีดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำเทคโนโลยี และนวัตกรรมใหม่ๆ มาใช้ เพื่อลดภาระงาน และเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ในยุคสมัยนี้มีเทคโนโลยี รวมทั้งนวัตกรรมใหม่ ๆ ที่สามารถใช้ในการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นกว่าเดิม อีกทั้งยังช่วยลดภาระงานต่าง ๆ ที่ไม่จำเป็น อีกทั้งยังมีการศึกษาของ วิโรรัตน์ ฝ่ายดี ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า ควรกำหนดแผนพัฒนาหน่วยงาน ตามความสำคัญเร่งด่วน ควรพัฒนาเทคโนโลยีการสื่อสารในโรงเรียนให้ทันสมัยเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด (วิโรรัตน์ ฝ่ายดี, 2559)

3.9 ด้านหลักประสิทธิผล พบว่า ประเด็นที่ต้องการที่จะให้มีการพัฒนา มีดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการวางระบบที่เป็นมาตรฐาน และการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ประสิทธิภาพเกี่ยวกับการประกันคุณภาพมีความสำคัญต่อการดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา จึงควรส่งเสริมให้บุคลากรเข้าร่วมอบรมให้มีความรู้ ความเข้าใจ ความตระหนักในเรื่องการประกันคุณภาพอย่างต่อเนื่อง เพื่อประสิทธิผลที่ดี อีกทั้งยังมีการศึกษาของ มัธติ แวดราแม ระบุว่า ความสำเร็จในการประกันคุณภาพภายในจะต้องได้รับการบูรณาการกับงานปกติ โดยพิจารณาได้จากการที่มีระบบฐานข้อมูลที่มีประสิทธิภาพ มีระบบเทคโนโลยีการบริหารจัดการองค์การที่ได้ผล (มัธติ แวดราแม, 2556)

3.10 ด้านหลักการตอบสนอง พบว่า ประเด็นที่ต้องการที่จะให้มีการพัฒนา มีดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรดำเนินการจัดกิจกรรมในระยะเวลาที่ได้ตกลงกันไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การมีแผนปฏิบัติงานที่ชัดเจนมีการกำหนดระยะเวลาในการดำเนินงาน จะทำให้สามารถตอบสนองต่อผู้รับบริการได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังมีการศึกษาของ สุรศักดิ์ ชะมารัมย์ ได้กล่าวว่า หลักการตอบสนองคือ การให้บริการ ที่เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถดำเนินการได้ภายในระยะเวลาที่กำหนด (สุรศักดิ์ ชะมารัมย์, 2554)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเรื่องการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรปราการ พบว่า 1) ระดับการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรปราการ พบว่าอยู่ในระดับมาก 2) เปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรปราการ จำแนกตามตัวแปรเพศและอายุ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน แต่ตัวแปรวุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของสถานศึกษา โดยภาพรวมแตกต่างกัน 3) ผลการประมวลข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรปราการ โดยเรียงลำดับแต่ละด้าน ดังนี้ ด้านหลักนิติธรรม ผู้บริหารจะต้องมีการนำกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ มาใช้ในสถานศึกษาของตนเอง อย่างเคร่งครัด ด้านหลักมุ่งเน้นฉันทามติ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการลงประชามติ รับฟังความคิดเห็นจากบุคลากรในสถานศึกษา เพื่อให้ได้ข้อตกลงร่วมกัน ด้านหลักความโปร่งใส ปฏิบัติหน้าที่ของตนเองด้วยความซื่อสัตย์ มีความโปร่งใส ตรวจสอบได้หลักความรับผิดชอบ ผู้บริหารสถานศึกษามีความรับผิดชอบต่อปฏิบัติงานอย่างชัดเจน ด้านหลักการมีส่วนร่วม ให้บุคลากรได้แสดงความคิดเห็น มีส่วนร่วมในการวางแผนเหมาะสมกับบริบทของแต่ละบุคคล โดยอยู่ในหลักความถูกต้อง ด้านหลักความเสมอภาค ผู้บริหารวางตัวเป็นกลาง มีความยุติธรรมต่อผู้ใต้บังคับบัญชา ด้านหลักการกระจายอำนาจ ผู้บริหารมอบหมายงานตามลำดับขั้นตอนให้แก่บุคลากรดำเนินการ โดยมีอิสระตามสมควร หลักประสิทธิภาพ มีการวางแผนงาน ทำงานเป็นระบบ นำเอานวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ๆ เข้ามาช่วยในระบบบริหารสถานศึกษา ด้านหลักประสิทธิผล พัฒนาหลักประสิทธิภาพให้ดีขึ้น จะส่งผลต่อหลักประสิทธิผลที่สูงขึ้น และหลักการตอบสนอง ผู้บริหารสถานศึกษาควรตอบสนองตามความคาดหวังความต้องการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีความหลากหลายและมีความแตกต่างกัน ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ เนื่องจากผลการวิจัยพบว่ามีหลักธรรมาภิบาลจำนวน 3 ด้านที่มีค่าน้อยที่สุด จึงมีข้อเสนอแนะ ดังนี้ 1) ด้านหลักการมีส่วนร่วม ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเปิดโอกาสให้ทุกคนได้ร่วมแสดงทัศนคติของตน เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาสถานศึกษาให้ดีขึ้น 2) ด้านหลักมุ่งเน้นฉันทามติ ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้บุคลากรของสถานศึกษา มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายต่าง ๆ ตามบทบาทที่เหมาะสม 3) ด้านหลักความรับผิดชอบ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเองอย่างสูง มีความ

กระตือรือร้นในการปฏิบัติหน้าที่ตามบริบทของตนเอง ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป 1) ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรปราการ 2) ควรศึกษาการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารตามความคิดเห็นของผู้ปกครอง หรือกรรมการสถานศึกษา 3) ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของการบริหารงานฝ่ายต่าง ๆ ในสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- จำนงค์ แก้วเนื้ออ่อน. (2552). การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาในอำเภอเมือง จังหวัดยะลา. ใน สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- ขอหมาด ไบหมาดปันจ่อ. (2553). การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียนเอกชนศาสนาอิสลามในจังหวัดสตูล. ใน วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- ซารีล่า ลาหมัด. (2559). การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารตามทัศนะของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสตูล. ใน สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- ดารินทร์ สงมะเร็ง. (2559). การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนในเขตอำเภอเมืองจังหวัดจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ธีระ รุญเจริญ. (2546). การบริหารโรงเรียนยุคปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: ข้าวฟ่าง.
- ประเวศ วะสี. (2546). ธรรมาภิบาลกับการคอร์รัปชันในสังคมไทย. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิวิถีชีวิต.
- พรอัมรินทร์ พรหมเกิด. (2565). เครือข่ายกลุ่มอิทธิพล : คอร์รัปชัน ในการจัดซื้อหนังสือ-ครุภัณฑ์การศึกษา. เรียกใช้เมื่อ 15 มีนาคม 2566 จาก <https://www.isranews.org/article/isranews-article/112823-corrup-11.html>
- มัธยดี แวดราแม. (2556). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการประกันคุณภาพภายในที่บูรณาการกับงานปกติ. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 24 (3), 59-81.
- รอซีต๊ะ เอ็ง. (2555). การบริหารสถานศึกษาโดยหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารตามความคิดเห็นของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนราธิวาส. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- รับขวัญ กาคภูมิ. (2547). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับสุขภาพองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขต พื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- รินทร์รัตน์ พิทักษ์. (2553). พฤติกรรมการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในทัศนะของครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดสงขลา. ใน วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- วีโรรัตน์ ฝ่ายดี. (2559). การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลางในอำเภอตาพระยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยบูรพา.

- วีรยุทธ พรพจน์ธรรมาส. (2557). องค์ประกอบของธรรมาภิบาลในโรงเรียน. วารสารนักบริหาร Executive Journal, 34 (1), 79-88.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2553). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) . กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรปราการ. (2565). ข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ ปี 2565. สมุทรปราการ: สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรปราการ.
- สุรศักดิ์ ชะมารัมย์. (2554). ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารจัดการของสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. ใน วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการจัดการ. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- Best, J. W. (1981). Research in education. New jersey: Prentice-Hall.
- Cronbach, L. J. (1990). Essentials of psychological testing (5th ed.). NY: Harper Collins & Publishers.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. Educational and Psychological Measurement, 30(3), 607–610.